

Yttrande Samråd Torslanda – Program för centrala Torslanda

Diarienummer: 0679/14

Konultsamordnare SBK: Sirpa Antti- Hilli

Planhandläggare SBK: Petter Frid

Sammanfattning

Överlag anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att programmet för centrala Torslanda är ambitiöst och är positiva till att flera utpekade naturvärden bevaras och till syftet med att utveckla området med mer bostäder och utveckla blandstad längs Kongahällavägen. Programmet omfattning berör både naturvärden, täthet och infrastruktur, men lägger i huvudsak fokus på de två sistnämnda. För att säkerställa att programmet blir ett mer tydligt och mångsidigt underlag har vi bifogat förslag på förbättringar i detta dokument. Sammanfattningsvis är dessa punkter de mest angelägna att studera närmare:

- Kartlägg befintlig och ge förslag på kommande grön infrastruktur (t.ex. konnektivitetsanalys). Detta bör även omfatta grönområden som ligger utanför planprogrammet såsom Torsviken.
- Området BS vid Prästgården, norr om Torslanda torg bör justeras och inte innefatta naturområdet som har naturvärdesklass 2 – ”Högt naturvärde” enligt Naturvärdesinventeringen.
- Resonera kring hur planen förhåller sig till Göteborgs miljömål och Agenda 2030
- Säkerställ naturvärden även på kvartersmark, t.ex. genom grönytefaktor.

Innehåll:

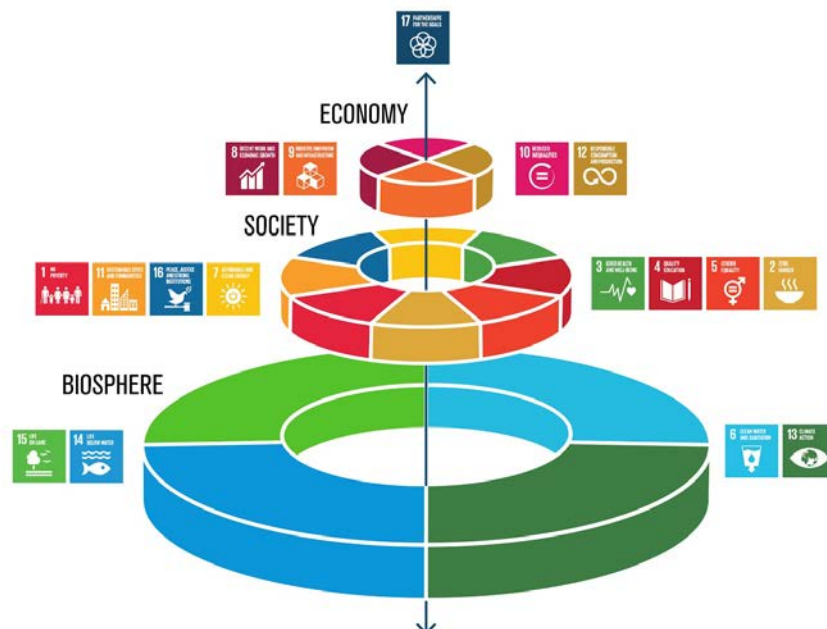
- Sammanfattning
- Bakgrund och mål
- Täthet
- Infrastruktur
- Dagvattenhantering
- Naturvärden och grön infrastruktur
- Områdesfördjupning
- Bilaga – förslag på grön infrastruktur

Bakgrund och mål

Bakgrunden nämner kvalitéer, men bör också nämna hur dessa kvalitéer har möjligheten att påverka varandra vid olika fokus på utveckling ex. förbättring av trafiksystem behöver inte nödvändigtvis gå hand i hand med naturvärden. Programmet bör tydligare svara på frågan om det överensstämmer med befintliga strategiska dokument och mål för Göteborg. Området ligger utanför utpekade prioriteringsområden enligt Strategi för Göteborg 2035 –

utbyggnadsplanering", detta bör nämnas. Det är också oklart hur planen förhåller sig till Göteborgs miljömål och FN:s Agenda 2030.

- Ta fram en SWOT-analys. SWOT:en blir i så fall ett komplement till "Konsekvenser och genomförande" på sida 50. Med en sådan analys kan man tydligare belysa vilka förutsättningar centrala Torslanda har, men också koppla samman ex. styrkor och hot när man formar ett projekt. På så vis kan det också vara lättare att se om projektet svarar mot behoven/hoten.
- I nuläget saknas en tydlig koppling mellan t.ex. trafikens/infrastrukturens påverkan på naturmiljön och den gröna infrastrukturen. Nämn det vid ex. "Miljökonsekvenser" på sida 51.
- Förtydliga under rubriken "Syfte" på sida 5 vilka typer av "stråk och länkar" som anses. Vi anser att gröna stråk också bör nämnas här.
- De sociala och infrastrukturellerade aspekterna utarbetas väl i dokumentets mål, men det är otydligt hur målen relaterar till djur- och naturlivet i området.
- Koppla programmet mer till andra dokument, både till Göteborg Stads trafikstrategi (blå), utbyggnadsplanering (orange) och grönstrategi (grön).
- Inkludera Göteborgs 12 miljömål och Agenda 2030 i programmet. För att få med både ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Den nya modellen från FN skiljer sig avsevärt från det äldre venndiagrammet. Det biosfäriska fältet är inte bara ett arbetsområde för hållbarhet - det är grunden för hållbarhet. Hur märks dessa globala mål i ert arbete och hur når programmet upp till dem? (Se ex. Malmö ÖP 2018 och Malmö MKB 2017)

Källa: FN 2018

Täthet

Positivt att programmet säkerställer bebyggelse på hårdgjorda ytor, förtätar vid redan befintlig infrastruktur och undviker mer småhus i området. Programmet kan tydligare säkerställa lokaler i bottenvåningarna för att få till en levande stadsdel.

- För service, handel och kollektivtrafik är det nödvändigt att uppnå en viss täthet. Förslagsvis använda sig av GSI för att analysera tätheten före och efter programmets genomförande.
- Undvik mer småhus och låg bebyggelse i området, istället bör fokus ligga på 5 våningsskala. Detta gäller framförallt bebyggelse nära Kongahällsvägen. Innovativa bebyggelseypologier kan locka barnfamiljer istället för småhus, t.ex. Urbana villor i Malmö.

Infrastruktur

För att komma åt den ansträngda trafiksituationen i centrala Torslanda föreslås i programmet ett antal strategier och åtgärder. Några av dessa bör genomföras medan vi är kritiska till tvärförbindelsen. Det nämns att trafikmängden kommer minska med "Älvegårdsförbindelsen" men skulle önska se ett bredare resonemang kring detta. Totalt kommer trafiken troligtvis att öka och gå emot Göteborgs mål att minska biltrafiken. Positiva till ny busslinje. Ökad exploatering kan skapa bättre underlag för fler busslinjer, men då behöver bussarna också komma fram lättare längs med Kongahällsvägen.

- Kongahällsvägen bör få ett nytt busskörfält som föreslås i programmet (s 61) Bör föras in även i kartan.
- Mobilitetsåtgärder bör förtydligas.
- Tvärförbindelsen går emot Göteborgs miljömål och trafikstrategin och bör ej genomföras och således inte vara en förutsättning för detta program.
- Det verkliga gångavståndet bör vägas in i analysen "bygg kollektivtrafiknära", och cirkelns radie bör därför vara 300m. Detta kan förtydligas. Referens: (*Gustavsbergsvägen och fabriksområdet busshållplats – pm*, Tyréns, 2013)
- I programmet nämns osäkra cykelvägar för barnfamiljer. Dessa behöver konkretiseras. Det behövs minst 2 meter breda enkelriktade väl upplysta cykelvägar, samt cykelöverfarer vid korsningar. (GCM-Handbok, Trafikverket, 2010)
- Skapa tydligare riktlinjer för en tryggare trafikmiljö kring skolorna. T.ex. införa bilfria zoner inom vissa tidpunkter. Något man arbetar med i Norge i form av så kallade "hjärtezon".

Dagvattenhantering

Förslaget med fördröjning av vatten norr om Torslandakrysset är ett förslag som bör behållas i arbetet med detaljplaner. Men hur avrinningen fortsätter ner mot Torsviken kan förtydligas. Se ytterligare kommentarer under rubriken "Torslandakrysset".

Planera Kongahällsvägen med ekosystemtjänster och hantering av stora mängder vatten. Lokalt omhändertagande av vatten skulle kunna fungera mer effektivt i syfte att minska trycket på Kongahällsvägen. Exempel på lösningar är regnrabatter, att minska andelen

hårdgjorda ytor, planera för gröna tak och trädplantering. En annan lösning kan vara att räkna med grönytefaktor (GYF). (Stockholm stad, 2018 och Masthuggskajen, 2018)

Klimatpåverkan

- Hur ska målet om klimatsmarta invånare nås i området?
- Klimatstrategiskt program för området, krav på klimatkalkyler och klimatbudget?

Naturvärden och grön infrastruktur

Många av områdets värdefulla naturområden kommer med programmet säkerställas som natur i kommande planarbete, vilket är positivt. Men det saknas analyser och förslag på åtgärder för hur spridningskorridorer ska utformas för att stärka den gröna infrastrukturen som är viktig både ur biologisk mångfald, social hänsyn och för att nå en hållbar och resilient stadsdel.

- Programmet saknar resonemang kring grön infrastruktur, redogör kort varför gröna kopplingar är viktiga (ex. artdiversitet, genolpåverkan).
- En analys av befintlig gröninfrastruktur samt förslag på fler gröna kopplingar mellan värdefulla naturområden bör göras (t.ex. konnektivitesanalys) Detta bör även omfatta grönområden som ligger utanför planprogrammet såsom Torsviken. Förslag på grön infrastruktur kan anpassas efter naturvårdsarter som finns i området (Referens: Norra Djurgårdsstaden - Grönytefaktor, 2011)
- Ett undantag gäller på s.63. Den gröna kopplingen som redovisas är dessvärre otydlig → Förbättra genom ex. ett större kartutsnitt.
- Göra Kongahällavägen till en framtida grön koppling ner mot Torsviken genom att plantera träd och gör den till en allé. Biotopskyddade alléer bör skyddas.
- Under rubriken naturmiljö nämns inget om kompensation för grön infrastruktur.
- Mindre parker och lekplatser pekas inte ut. Tydliggör var de finns i området.
- Planprogrammet breddas för att ta hänsyn till väg 155 och Natura 2000 området, Torsviken. Det nämns inte att det är prioriterat som blivande naturreservat. En blågrön koppling behövs ner mot Torsviken. (Se olika förslag i bifogad programkarta). Hur korsas den stora barriären väg 155?
- Nämn och implementera grönytefaktor. (Stockholm stad 2018, Masthuggskajen 2018)
- De 12 naturvårdsarterna som noterades i Naturvärdesinventeringen nämns inte i programmet, bl.a. tornseglare och stare. Det är förbjudet att skada eller förstöra staren och tornseglarens fortplantningsområde och/eller viloplats. Hur säkerställs det i programmet?
- Utför inventeringar vid rätta tidpunkter för ex. mindre hackspetten, fladdermöss, vedlevande insekter och groddjur. Redovisa även prognoser för minskningen av biologisk mångfald i området samt påverkan i form av blomning, äppelträd och rening av vatten och luftkvalitet.
- Förtätning vid Prästgårdsängen bör justeras så att inte man tar anspråk av naturområde med naturvärdesklass 2 – "Högt naturvärde". Istället kan man öka våningshöjden till mer än 2-3 våningar.
- Titta på programmet för Backaplan för att få en idé hur grönområden samt blå och gröna kopplingar kan planeras in och illustreras i programmet. Förutom gröna

kopplingar innehåller Backaplanprogrammet också många olika illustrationer, sektioner och kartor som förtydligar programmet genom att kommunicera i både bild och text. Här finns även ett gott exempel på hur djurlivet ser ut i kantzoner. (s.48)

- Programmets sida för naturmiljö känns tunt utarbetad i jämförelse med ex. infrastruktur på sida 31 m.fl., och tämligen svår att använda som underlag. Detta beror delvis på krångliga formuleringar med många satsadverbial, ex:

“Att delar av inventeringsområdet **inte** klassas enligt SIS-standard och använd detaljeringsgrad betyder dock **inte** att det **inte** förekommer naturvärden inom dessa områden.”

Områdesför djupning

Torslanda torg

Bra att förtäta vid ett befintligt närcentrum med kollektivtrafik och service. Följande åtgärder vill Naturskyddsföreningen se:

- Avgränsning av zon 3, markerad med BS (bebyggelse) bör anpassas efter gränser för naturområde som är klassat som 2 "Högt naturvärde"
- B, BS - Lägg till bebyggelse bör anpassas efter befintliga naturvärden och naturvärdeelement.
- Markera ut gröna kopplingar. T.ex. över skolgård och över bostadsområdet i väster med kulturhistorisk bebyggelse. Markera även ut gator som kan fungera för grön infrastruktur t.ex. Noleredsvägen och gamla Tumlehedsvägen. Detta kan åstadkommas via trädplantering och vattenfördröjande åtgärder.
- Skolan och skolmiljön kan bli en resurs för att hantera dagvattenfördröjning. Vid en upprustning bör detta vara ett fokusområde. Med översvämningsbara multifunktionella ytor.
- Området norr om Torslanda torg som ligger i direkt angränsning till naturområde med hög naturvärde, kan större krav ställas på bebyggelse i form av grönytefaktor och där fasader anpassade efter ansvarsarter, med insektshotell, fågel- och fladdermusholkar
- Ev. att det finns möjlighet för mer bebyggelse öster om Torslanda centrum på befintlig grå yta.

Idrottsområdet

- Saknar gröna kopplingar i kartan - djur rör sig mellan biotopen och närliggande skogsområden.
- Hur påverkar den nya vägen för bussar de existerande gröna kopplingarna mellan naturområden? Positivt eller negativt - på vilket sätt? Hur hanteras denna situation?

Söder om Torslanda torg

Natur bearbetas väl och kopplar till rekreationsvärden.

- Gröna kopplingar behövs för att visa hur djurlivet rör sig mellan naturområdena. Rör det sig om en viss art bör detta belysas i beskrivningar.

Torslandakryset

- Nämn GYF som en del av bebyggelsen. Inte enbart naturområden kan användas för att hantera dagvatten.
- Visa kopplingar mellan olika naturvärden.
- Området för dagvattenhantering föreslås vid ett av de områden kring Torslandakryset som ligger som lägst över havsnivån, dömt utifrån höjdkurvor och Google höjdkarta. Hur kan det här området designas/hanteras specifikt? Ge exempel/referenser - Göteborg vill bli den bästa staden när det regnar. (Göteborg2021)
- Redovisa gärna varifrån de här vattenvolymer kommer ifrån - Är det mer effektivt att hantera dagvattnet i ett tidigare skede än vid den lägsta punkten? (Se tidigare kommentarer under rubriken "Dagvattenhantering")
- Kan man arbeta med dagvatten så att det svarar mot det faktum att småvatten är en bristvara i landskapet? Genomför en SWOT.

Amhult

- Nya träd och äldre träd kan skilja sig avsevärt när det gäller naturvärde. I programmet framstår det som att det nyplanterade har samma kvalitéer som äldre träd vilket inte är sant. Äldre träd och yngre träd har olika värden då de bidrar med olika typer av förutsättning för ex. insekter och svamp. (Skogsstyrelsen 2018)
- Delområdet i sig kanske inte har några särskilda naturvärden, men det utesluter inte att delområdet kan agera som en brygga mellan olika naturområden utanför delområdet.
- Projekt i delområdet kan skapa förutsättningar och kvalitéer som gynnar både oss och naturen. Se GYF! (Stockholm stad 2018)

Bilaga

Nedan finns en bilaga med förslag på grön infrastruktur, detta bör endast ses som ett exempel. Naturskyddsföreningen anser att stadsbyggnadskontoret ska utreda en mer underbyggd studie som kan resultera i något liknande. För att med den studien sedan komplettera programkartan.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg
genom

Lena Nilsson
Ordförande

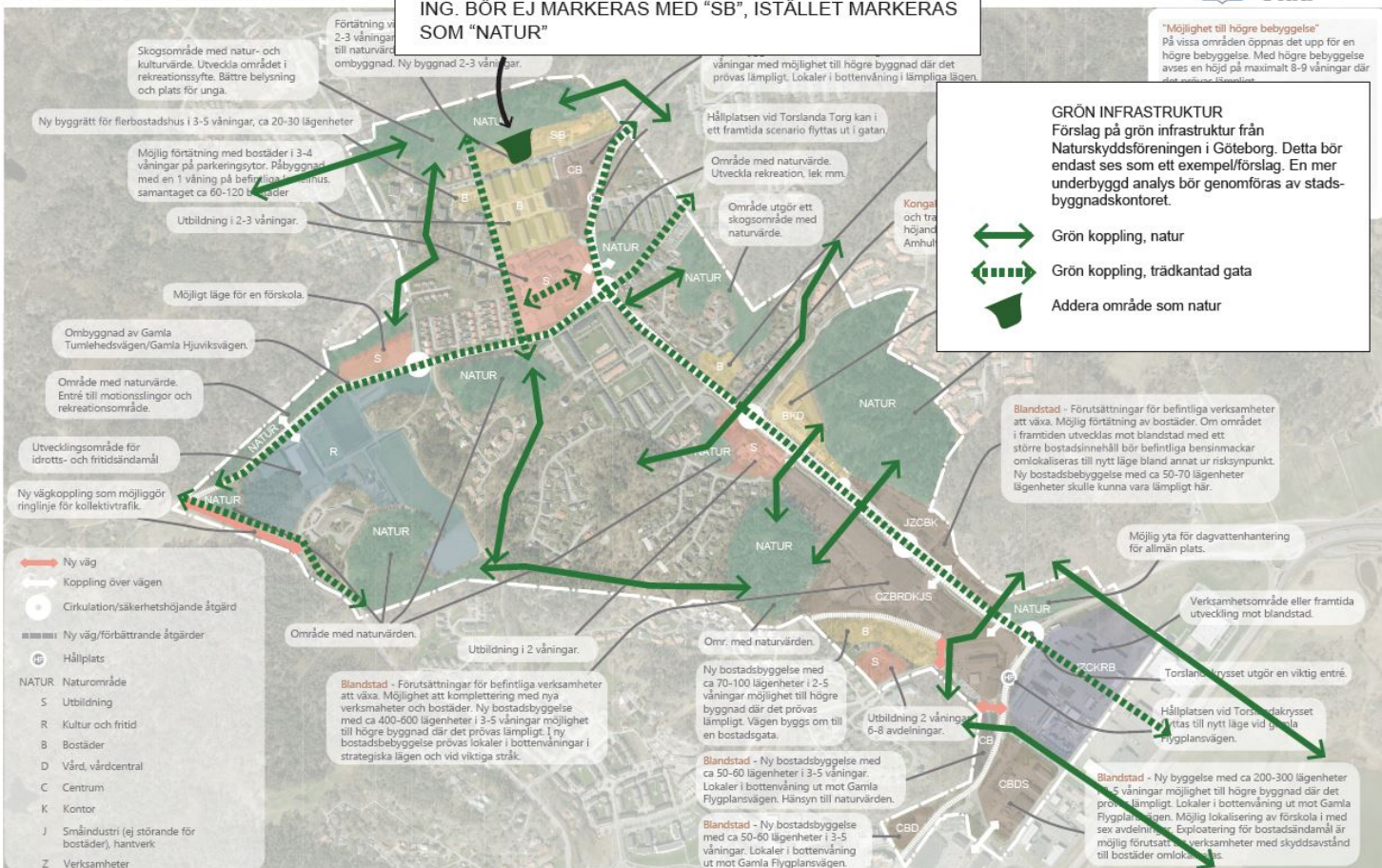

Program för Centrala Torslanda

NATUR SOM KLASAS SOM NATURVÄRDESKLASS 2
"HÖGT NATURVÄRDE" ENLIGT NATURVÄRDEINVENTERING. BÖR EJ MARKERAS MED "SB", ISTÄLLET MARKERAS SOM "NATUR"

Göteborgs
Stad

Bilaga. Förslag på grön infrastruktur samt grönområde som bör markeras som natur.